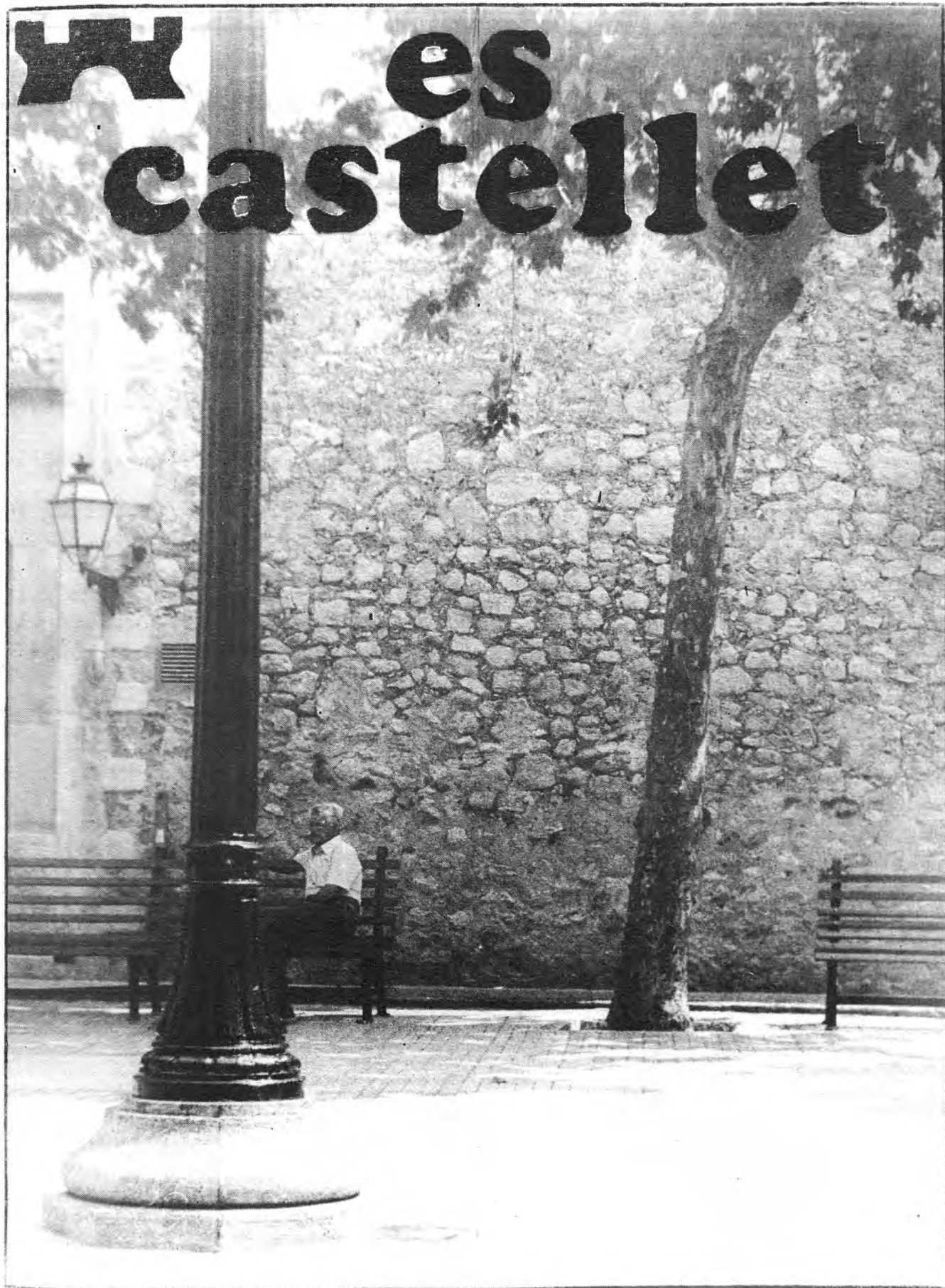

W es castellet

Editat pel

COL·LECTIU CULTURAL
SITJA

Depòsit legal: PM 779 - 1982

CONSELL DE REDACCIÓ.

Jaume Mateu Martí.
Bàrbara Suau Font.
Joan Mateu Gelabert.
Jaume Cabot Mateu.
Mª Antònia Mateu.
Jaume Mateu Batle.
Miquel Glar Oliver.

COL·LABORADORS:

Pare Colom.
Miquel Palou.
F.C.
P.M.E.S.

F. Mora Gayà.

El Rei Quet:

dibuix: M.A. Pujol.
guió: J. Mateu Conti.

* sumari *

Editorial	pàg. 3
Sobre el Glossari	pàg. 4
El moix de l'església	pàg. 5
Encara no	pàg. 7
Col·laboracions	pàg. 8
De tertúlia amb	pàg.10
Col·laboració	pàg.12
Les nostres entitats culturals	pàg.13
Anunci Ministeri de Cultura	pàg.14
Rei Quet i Cartes del lector	pàg.15
Refranyer	pàg.16
Amb porques paraules, vuits i nous i humor	pàg.18
Noticiari	pàg.19
Antigor en imatges	pàg.20

VOLEM MITJANS DE COMUNICACIÓ EN CATALÀ

Ara

El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana ha deixat ben palès que el futur, i fins i tot la supervivència, del nostre idioma exigeix la seva presència massiva als mitjans de comunicació, tant audiovisuals com escrits, filmats i tots quants tenguin el suport de les noves tecnologies. La Llei de Normalització Lingüística, aprovada per unanimitat pel Parlament de les Illes Balears el 29 d'Abril de 1986, "defineix com a objectiu fonamental "fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social" i compromet al Govern Balear a aquesta tasca de promoció. Les forces socials tampoc no es poden deslliurar d'aquest compromís, especialment a una Comunitat, com la Balear, en la que la situació de la nostra pròpia llengua és tan precària als mitjans de comunicació de masses.

Per això creim que és necessari posar en marxa immediatament, per canalitzar la iniciativa social que ajudi a omplir de contingut i fer complir en tots els àmbits tant les recomanacions del Congrés com els objectius de la Llei, una vasta campanya que faci possible, d'una vegada, la massiva presència del català, llengua oficial de la nostra Comunitat i pròpia de les Illes Balears, a tots els mitjans de comunicació. Aquest immens esforç requereix els instruments adequats, i per això proposem que es dugui a terme a través de Voltor, Associació per a la Normalització Lingüística als Mitjans de Comunicació, Entitat germana de l'Obra Cultural Balear, també sense cap fi lucratiu.

HOMENATGE AL PARE COLOM

Es un fet inqüestionable que la salut cultural d'un poble és mesura pel grau de sensibilitat amb que rep o percep les obres cultes d'algun dels seus membres.

Es nostre poble n'ha nodrits uns quants d'aquests homes - cults. De tots ells, però, n'hi ha un que, per distintes circumstàncies, ni ell ni la seva obra són prou coneguts entre nosaltres, i més en concret entre les generacions més joves: Fra Miquel Colom Mateu.

A aquestes altures seria gairebé ridícul voler descobrir el talant intel·lectual del Pare Colom. Així i tot recordar qui és i el què ha fet aquest franciscà d'ànima i també de - cos, és més que urgent per als bunyolins, tot i sabent que el nostre Ajuntament vol distingir-lo com a "Fill Il·lustre".

La feina de Fra Miquel Colom en els camps de l'ensenyament, la filologia, el lul·lisme i la literatura, concretament la poesia, considerem que ha de ser amplament coneguda pels ciutadans del poble que li donà la vida. Passar-la per alt sota el pretext d'un allunyament físic, que no d'esperit, del nostre Pare Colom (allunyament físic, per altra banda, imposat per una vocació religiosa) no és cap eximent vàl·lid a l'hora de valorar com cal i com es mereix tant ell com la seva obra.

Per tot això, **ES CASTELLET** ha considerat oportú dedicar-li unes pàgines, en forma d'homenatge, que ens ajudin a tots a - apropar-nos més i millor a l'obra d'un dels més il·lustres - fills del nostre poble. Un homenatge modest que coincideix - amb la publicació del cinquè i darrer volum de la seva obra més ambiciosa: el **GLOSSARI GENERAL LUL·LIÀ**, una obra d'inves - tigació lul·liana que cal considerar cabdal per tot aquell, especialista o no, que vulgui introduir-se a la lectura sem - pre apassionant de les obres catalanes de Ramon Llull.

Sobre el Glossari

PROLEG DE FRANCESC DE B. MOLL AL "GLOSSARI GENERAL LUL.LIA" (*)

L'autor d'aquest llibre em demana que hi posi un pròleg. Encara que no en necessita, estic content de posar-hi, perquè el qui m'ho demana és un gran amic i la seva obra és d'un alt interès per als estudiosos de la literatura medieval, que sempre ha tingut les meves preferències.

L'any 1923 començaren els treballs preliminars de la redacció del DICCIONARI CATALA-VALENCIA-BALEAR. Mossèn Alcover, iniciador d'aquella gran empresa, m'havia fet venir de Menorca per encarregar-me de la dita redacció. En aquella tasca preliminar (fitxatge i ordenació de significats) era company meu un frare franciscà gairebé tan jove com jo. Jo tenia deu anys i ell no devia passar dels vint-i-dos, però ja demostrava molt bona base de llatí i una clara vocació per a la lingüística.

Al cap de poc temps els seus superiors reclamaren la dedicació d'aquell jove professor a tasques d'ensenyament i deixà de treballar a l'oficina del DICCIONARI. Així vaig quedar jo com a redactor únic al costat de Mossèn Alcover, fins que la seva decadència física l'obligà a confiar-me totalment la redacció des de la segona meitat del primer volum fins a l'acabament del volum X, final de la gran obra. En els darrers anys vaig redactar amb la col·laboració de Sanchis Guarner i de la meua filla Aina.

Però la llavoreta de la vocació filològica d'aquell jove franciscà no s'havia perdut. Fra Miquel Colom Mateu havia mantingut en el seu esperit les inquietuds per l'estudi lingüístic, i aprofitant les hores de lleure entre llicé i llicé havia anat formant-se amb un autodidactisme ben orientat, i combinant l'afany d'instruir-se i el d'honorar amb la seva actuació una figura tan egrègia i tan franciscana com és la de Ramon Llull, es va aplicar amb ardor i constància a reunir en un diccionari especialíssim tot el lèxic contingut dins les obres ja publicades del gran forjador de la llengua catalana medieval. Ja hi havia hagut un intent de diccionari lul.lià, per al qual havia escrit alguns centenars de fitxes l'erudit lul.lista Mateu Obra-

dor, però va morir prematurament i la seva tasca lexicogràfica no s'er continuada.

El P.Colom no pretenia fer un aplec exhaustiu, perquè dissortadament una part important dels textos lul.lians era -i encara és- inèdita, escampada en manuscrits entre diverses biblioteques europees esperant els erudits que els publicuin i els posin a l'abast de tothom. El P.Colom es proposà com a meta del seu treball la presentació ordenada i documentada de tots els mots usats per Ramon Llull en les obres catalanes ja publicades, que, precisament perquè estan a disposició del públic, han de poder usar-se com a textos de lectura normal que, ben registrats i explicats, possibilitin la interpretació del riquíssim lèxic lul.lià.

Transcrivint moltes frases de cada mot registrat, aconseguí no sols documentar-lo amb abundància, sinó que suscita la consulta d'altres vocables que figuren dins les frases transcritas. Això suggereix una cadena de noves consultes que acreixen considerablement la utilitat del llibre.

La labor del P.Colom ha durat més de trenta anys: mitja vida de copiar en milers de cèdules les paraules lul.lianes i les frases on es troben, perquè una obra com aquesta perdria molt de valor si no documentava cada paraula amb el context on apareix usada. I no sols això, sinó que interessava estendre la documentació a diverses frases on es troba un mateix mot, perquè sovint hi ha matisos de forma o de significat que quedarien ignorats si la fraseologia de cada vocable es limitava a una sola cita.

Les varietats secundàries, d'ortografia, el P.Colom sol posar-les com a entrades o caps d'article, sense de finició (perquè aquesta ve a l'article encapçalat per la forma correcta o normal del mot), però transcrivint les frases on apareixen aquelles variants. Això pot semblar poc sistemàtic, perquè les formes secundàries podrien documentar-se dins l'article principal, però del punt de vista pràctic la duplicitat d'articles d'un mateix mot resulta útil perquè fa fi-

nar més l'atenció en les altres variants, que tenen gran importància de punt de vista etimològic o d'història de la llengua.

En l'abundant bibliografia lul.liana existent, el llibre del P.Colom és una gran novetat com a primera monografia lexicogràfica de conjunt, que prestarà molt bons serveis als llegidors per la seva amplitud, per la claredat d'exposició i per l'abundància extraordinària d'informació sobre les obres del primer i més gran escriptor en català.

FRANCESC DE B. MOLL

(*) MIQUEL COLOM MATEU. Glossari General Lul.lià, 5 volums. EDITORIAL SPILL, Palma 1982-1985

destil·leries

A. Nadal.s.a
tlf. 613008

Bunyola·Mallorca

el moix de l'església

(UN TEXT INÈDIT DEL PARE COLOM)

No era batetjat, mes tenia nom, "moix", i llinatge, "de l'església". Devia procedir d'una nissaga "moixil" d'alta categoria social per això del "de". Els llinatges precedits de "de" solen pertànyer a la noblesa. Nosaltres, pobres, naixem sense "dents" i hi morim si ens ocorre donar - aquesta darrera passa a la vella sa.

Hem cregut que aquest moix de l'església de Bunyola era mereïdor d'una petita biografia. "La història bunyolana no està massa sobrer de biografies. La del nostre moix, per l'escassetat de notícies, resultarà incompleta. El cronista bunyolí del temps del nostre moix no devia ésser diligent en la feina. Segurament preferia prendre els filats i anar a agafar un tord. Així que nosaltres ara, per escriure aquesta petita història del moix de l'església de Bunyola, haurem de furgar per dins els nostres boirosos records llunyans i valer-nos també de tot allò conegut per tradició oral.

Aquest moix comandava a l'església, mes no d'una manera absoluta. Creim que En Joan, l'escolà, bona persona ferm, encara que amb un piquet de mal geni, no tolerava certes vel·leïtats de la noblesa moixil. I més perquè aquell moix devia ésser un noble vengut a menys, com si diguéssim un noble vergonyat.

El moix caçava les rates que es posaven al ser abast; i no diem que, si pujava al campanar i

podia posar ungles damunt algun teulader desprengut, no ho fes, perquè em sembla que tant li era menjar pèl com de ploma. I no ens consta que observàs els divendres de l'any ni fins i tot els més reservats de la Quaresma.

A les rates majors, a les que duesn calçons o falda, les respectava; no volia qüestions amb elles.

Era un moix virtuós, mes a la manera moixil. De les virtuts teològals no en sabia pipada. De les cardinals en practicava alguna, sobretot prudència i la trempança, com ho veureu.

No deixava d'ésser un moix educat, que sabia col·locar-se en el seu punt. Ja ho hem dit: era prudent. No pujava mai a l'altar - major quan el Rector o el Vicari deien la missa. Ni prenia part en el cant, ja es fes dalt el cor ja abaix per tot el poble. Ell es donava compte que no li anava gaire bé l'entonar. Solament sabia escarnir un poc el violí o el violoncel·lo, segons com es trobàs de veu.

Els moixos tenen la santa costum de ficar-se per tots els racons, tot ho volen veure "personalment". I quan l'església quedava buida, devia prendre escala - del cor a mirar què hi havia allà dalt. "es ens figuram que no degué aprendre mai a manxar i tocar l'orgue a un mateix temps.

Quan En Joan, l'escolà, acabades les feines, tancava les portes i se n'anava, llavors els moix quedava l'amo de tot. Segura-

ment no tenia gaire escrúpols d'anar a fer la becadeta damunt la cadira del senyor Rector o en el banc del senyor Batle. I també - ¿per què no hem de dir tot?, éssent molt pudorós, devia aprofitar aquell temps d'obligada sol·ledat per a anar al lloc ocult a fer allò de què tots en sentim necessitat.

mes no acabem el relat, el verídric relat d'una manera tan vulgar. Parlem de les virtuts i habilitats del nostre estimat moix de l'església.

Ignoram com es devia arreglar quan era precis sortir i tornar a entrar. Nosaltres no recordam haver vist mai un "forat del moix", ni a les portes del portal major per on solien entrar les dones, ni a les del portal segon, per on hi entraven més els homes. Ha d'ésser que en aquell temps el portal que dona devés la sacristia estigués proveït de l'esmentada entrada i sortida moixanca.

Mes, que ho som de beneit! Es veu que aquell moix era més intel·ligent que jo. Com si En Joan no anàs cada dia a tocar el migdia i després, a la una i mitja o a les dues, segons les temporades, no tornàs a obrir l'església per a tocar les vespres!. Es clar que el moix no ho ignorava: coneixia bé el toc de les campanes. I a més li ho devien recordar els ratolins que devien córrer per dins la seva panxeta buida. Amb aquests tocs de campana el moix podia entrar i sortir sense cap problema.

I em preguntareu: Què feia el moix per defora entre migdia i -

Cooperativa
Ntra Sra de les Neus
preus ajustats al màxim
varietat d'articles de consum diari

BAR CENTRAL
col·labora

vespres?. Una cosa molt important molt enginyosa. Ell sabia a ca - les monges, assullà prop. Doncs hi anava, es ficava dins l'entra - deta i, pegant un botet o dos, en - ganxava les ungles del peu dret, no consta que fos escarrà, dins la baula de la cordellina. Una es - tiradeta i ding-ding, sortia a o - brir Sor Maria de Monserrat, que era un poc malambrosa, o Sor Ma - ria de Lourdes, o Sor Eustòquia, o Sor Celestina; i ja veien que el moix hi acudia no solament per rebre "moixonies", sinó per algu - na cosa més substanciosa.

Els temps eren difícils. La po - bresa era compartida per totes - les cases, incloent-s'hi les mon - ges i els matixos moixos. Les mon - ges, al moix, li devien deixar es - curar els plats i menjar les espi - nes si un dia senyalat li pegaven de peix.

Ja hem dit que el moix de l'es - glésia era virtuós. Practicava la virtut de la trempança, pot ésser per necessitat. No es sap que so - frís indigestions ni que agafàs cap "moixa".

No havia pronunciat formalment els tres vots, mes los observava. El d'obediència: estava a les or - des d'En Joan, l'escolà. El de la pobresa: havia d'anar a ca les - monges; les rates no donaven sufi - cientment per a viure. El de cas - tedat: ja ho hem manifestat, no - agafava cap "moixa"; ni tan sols queia en la temptació d'anar a ra - pinyar les cames de les dones. No hi havia possibilitat de fer això. Les dones d'aquell temps duïen les fal - des tan llargadures, que d'es - tiu agravenen la pols del carrer i d'hivern li llevaven el fang. Havien de passar encara bastantes dècades per a arribar al tètric i monòton asfalt actual.

El moix degué morir de vellesa. No creim que fos d'accident per - que encara no s'usaven aquestes -

màquines infernals que esvaeixen dans i moixos; i de tant en tant alguna o algunes criatures huma - nes.

El moix el degueren enterrar dins el proper camp de Son Garcies, quasi un lloc sagrat perquè en aquell temps només el separava de l'església una alta paret. No cre - im que posassin cap signe, un "me - morial" com diuen els anglesos, - senyalant el lloc precís de l'en - terrament.

Opinam que s'hauria de fer al - guna cosa que recordàs a les futu - res generacions les extraordinà - ries qualitats i bons serveis que prestà "el moix de l'església" a l'església de Bunyola. Una esglé - sia sense rates és la casa de tots. S'hauria de promoure una suscrip - ció popular per aixecar un monu - ment al nostre moix. No deim que hagués d'ésser un monument extra - ordinari: un monolit com el de la Plaça de Sant Pere de Roma o com el de la Plaça de la Concorde de París.

No; un monument que, dins la - seva modestia, ennoblís el poble i mostràs el nostre agraïment al moix.

Si ens consultassin, aconse - llariem: que s'extragués una ro - ca, de respectable grossos, del "Castellet", l'altura més signi - ficativa de Bunyola. Donar unes quantes fortes empentes a dita - roca i que rodolàs per aquell ca - rreró que després d'avé amb la - pendent del carrer on viuen les monges. I la roca quedaria quasi a lloc. Fer-la córrer després - fins davant el portal major de l'església. Situar-la a la vore - ra oposada per tal de no obstac - litzar l'actual circulació i evi - tar un contenciós entre autoritat eclesiàstica i civil.

Llavors donar a fer un moix de bronzo, amb una coua ben llarga perquè no es confongués amb un -

conill o una llebre, i no fos co - sa que els cans li lladrassin. Un moix amb les orelles dretes i uns bons bigotis en el lloc co - rresponent. Hauria d'ésser un moix moix i no un beneitó.

Clavat el moix damunt la roca gravar a la mateixa roca la se - güent inscripció: AL MOIX DE L'ESGLÉSIA DE BUNYOLA, sense cap - ditirambe. Per negligència o mal - feneria del cronista d'aquell - temps no es podrien anotar les - dates del naixement i mort del - nostre moix. Mes sí la de l'erec - ció del monument. I no hi hauria de mancar el nostre escut amb els famosos cinc bunyols.

Mirau si ho són de fàcils les coses explicades així!.

Mes ara, al final de tot, em - turmenta un fort escrúpol de con - ciència: no saber cert si l'ani - malet era moix o moixa. D'infants no ens fixàven en aquestes men - dències!.

Fra M. C.

Perdonau si en aquest treball hi ha algun grumet de sal sencera. El tema ho ha duit així.

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

Ca Les Metgeses

des de sempre per a Bunyola

G/ MESTRE COLOM, 2

G/ MARE DE DÉU DE LES NEUS, 18 TLF 613067

VIDEO

T A C C

FOTOGRAFIA

Passeig Antoni Estarellas, 14 BUNYOLA Telf. 613068

Miquel Colom Mateu. T. O. R.

ENCARA NO

POESIA

MALLORCA
1986

A "Pare nostre" el formen un conjunt de sonets (la forma poètica més usada per l'autor) purament religiosos. Aquesta primera part és una llarga confessió en vers "d'un pobre fill de Sant Francesc" que exposa obertament, valentament, el seu esperit profundament cristià i que confessa sentir proper el final del trajecte. Un final, la mort, que espera sense gens ni mica de por: la fe li evita la temença. És, en definitiva, un oracional amb referències constants a la vellesa (i les seves circumstàncies) de l'autor: una vellesa viscuda des de la saviesa i la lucidesa.

"El Nostre Pa de cada dia" ja no té el to de pregària de la part precedent: ara s'endinsa encara més en el seu món de pell endins i en els entorns d'aquesta interioritat, sempre dins un to melangiós que evoca un balanç final de vida que el poeta, com déim, ja sent proper. L'acabament, el punt i final es barregen amb els records més ancestrals de l'autor i amb tot allò que ara mateix l'acompanya.

"La fruita humil" escapa del lirisme que ha impregnat el recull fins ara i es transforma en elegia. És un cant d'homenatge a les fruites silvestres, les més humils: nesples, serves, lledons, murtres, arbocres, morres, gíngols ... "Fruites agrestes que no omplen bosses de mercaders", en paraules del Pare Colom. Un homenatge franciscà a les que podríem anomenar "fruites menors".

"Adéu-siau" és un patètic comiat amb pretensions definitives que qui més qui manco voldria que només fos un recurs literari per a cloure una obra directa, despullada de retòrica, valenta, franca, sincera. Una confessió en el més estricte sentit del mot d'una humanitat plena de saviesa, de misticisme i de profunda religiositat.

I QUART DE MARATHO

vila de Bunyola

1986

21 setembre

Sant Mateu

"Doncs sí: ENCARA NO. Encara no he acabat d'exhalar els "darrers batecs". La famosa víscera toràcica, mal anomenada de l'amor, segueix glatint amb el seu ritme normal. I em sent encara coratjós per a presentar un nou llibre de versos, nou i darrer, esperant que això de darrer sigui veritat aquesta vegada".

D'aquesta manera s'explica el Pare Colom a la introducció del seu darrer poemari que inclou 84 poemes dividits en tres parts: "Pare Nostre", "El nostre pa de cada dia" i "La fruita humil" i un poema final en forma de cloenda: "Adéu-siau".

bar

CA'S PELLER

C/. SANT MATEU, 5

Virgueríes

LO NOU EN ROBA PER A TOTS I
DESFRESES

ES MERCAT, TRAST 14

col·laboracions

LA MUSICA I ALTRES HERBES

ELS BUNYOLINS DE LLANÇOL

Els qui, com jo, sols hi som al poble quasi bé a les hores de dormir, no sé si tenim massa dret a utilitzar les planes de la revista per parlar-hi. És clar que estam empadronats a l'Ajuntament i que som ciutadans del poble de la mateixa ~~manera~~ ^{manera} que els altres, que hi exerceim el dret a vot i que feim ús dels recursos i avantatges del municipi. També és veritat que hi contribuïm amb la part que ens correspon com a imposts i que no sempre anam a Continente a comprar el que ens manca. Malgrat tot, emperò, el banyoli de llançol no deixa d'ésser la persona llunyana que es veu de tan en quan pel carrer, del que no se sap massa bé el que fa, ni el que pensa ni per a on es mou. Supòs que constituïm una espècie de guarda de mardans dels que només se'ls hi coneix la família (que generalment sí sol estar integrada dins el poble), visibles tan sols dins un cotxo, ara cap a Ciutat, ara cap a caseva.

Aquesta classe de ciutadans, entre els qui, malhauradament, he d'incloure'm, suposa quelcom més que un simple canvi sociològic, més o manco assimilable per a la realitat quotidiana del poble.

Pens que, al nostre àmbit i al llenc, en una cultura poc feineria com la nostra, el fet és prou interessant com per deixar-lo anar a banda. Als nuclis urbans o a les grans ciutats, el que un veïnat no coneixi les persones que viuen al pis de baix, si bé és un fet greu i llastimós, és, al manco, explicable pel propi sistema de relacions socials establert i que du implícit el context urbà.

No és lo mateix en un context de poble ja sigui Bunyola, Llubí o Andraitx.

Els pobles mallorquins, de sempre, han tingut unes característiques pròpies, un caràcter definidor de la seva diferència (bons - en uns casos, manco bons en altres) que han permès, en qualsevol cas, un modos de vida identificats i identificadors dels seus habitants. A tal lloc, és la manera de parlar; a tal altre, és l'activitat econòmica o la riquesa de la terra o el simple fet d'ésser del pla o de la muntanya.

Nogensmenys, els ciutadans de llançol hem vingut a destrempar els costums i a crear un "ambiente" enrarit, de presses, de cares poc conegudes i d'actituds generalment no massa compromeses amb la realitat del poble, que ha ajudat un poc més a desfilagassar el ja de per si fluix vincle que caracteritza les relacions interpersonals del temps d'ara i que no contribueix gens ni mica a reforçar la necessària solidaritat que ens manca si volem arribar a assumir de veritat la possibilitat de desenvolupament social que tots desitjam.

Segurament, entre els banyolins de llançol hi haurà "classes i classes". Emperò això no lleva que el fet de la nostra presència sigui, en si mateix, prou important com per pensar-hi en serietat.

Miquel Clar.

Diu el diccionari, més o manco que la música és l'art de la combinació rítmica del sons amb la finalitat de produir sentiments i emocions.

Es un art ben net, quasi misteriós per lo immaterial, que no espenya res, no fa mal a ningú i per descomptat no contamina.

Com a element cultural i educatiu se li dona gran importància. La mateixa estructura musical imposa, en la pràctica un ordre i disciplina lògics. No una disciplina perquè sí, que fa més mal que bé. Ensenya, per tant, a pensar, a deduir i desperta la curiositat i sensibilitat al mateix temps. Qui fa barres a la sensibilitat no serà mai un bon clim de la música, ni de qualsevol art ni de la cultura. No hem d'oblidar que la paraula cultura és quasi equivalent a "cultiu" o conreu. En poc temps he llegit unes quantes vegades que Bunyola és un poble cult. Vol dir que s'han conrat coses de caire cultural. Sobretot vol dir que valorem la diferència de tenir aquestes coses a no tenir-les. De totes maneres, no caiguem en el tòpic.

A Mallorca s'han creat recentment nombrosos grups i entitats culturals, per exemple unes trenta bandes de música, altres tant corals i molts de grups instrumentals formats en gran part per gent jove, en lo que pertany a la música. Si no volem incultura, amb les seves conseqüències, no queda més solució que "cultivar". Ja són molts els pares i els educadors convinguts de tal necessitat, i convinguts igualment de que tot això no apareixi com un bolet, endara que ho seria.

perruqueria CATY

C/ PARE BARTOMEU, 6 TLF. 61 39 65

EL NIDO, S. L.
sabons-detergents-lleixius

BUNYOLA (Mallorca)

Telef. 61 31 21

Es molt estrany que una persona, petita o gran, s'afeccioni a una cosa quan no té la possibilitat d'experimentar-la ni conèixer-la. Sobretot lo que cal és

qualque mena d'expansió en que l'esforç i la constància han jugat un paper important. Lo que no costa res, no val res. Per això no s'ha d'abandonar a la primera dificultat. Tampoc importa ésser un geni per disfrutar de la música. A molta de gent li agrada i prou sense necessitat d'estudiar-la; basta un mínim de "sensibilitat" per captar-la.

N'hi ha, de gust i afeccions - que no cal cultivar-les gaire. Anar cap allà on el vent mos du no costa cap esforç i pot ésser fins i tot agradable. L'experiència mos diu que de joves pareix que no tenim hores abastament per diversions de tota mena i no queda cap recó per adquirir uns complements de caire cultural, sigui la música o una altra cosa que trobarem a faltar "després".

Miquel Palou.

UN DIA QUALSEVOL

Són les vuit d'es dematí. A - vui torna fer fresca. M'aixec amb tots es mals pensaments que pot tenir un a n'aquestes hores. Davalla el cel a la terra! Ja fa un quart d'hora que ma mare me dona sa tabarra perque m'aixequi. Una altra batalla perduda. Amb sos ulls plens de peganyes m'aixec i veig es panorama. Un tassó de llet. A defora dues xafarderes xerren d'es poc respecte que tenen es joves d'avui en dia. Merda!

Ma mare me mira en cara de llàstima. Me'n vaig. Val més estar per defora, al manco no hauré d'agontar ses tres avemaries de sa padrina.

A Espanya hi ha tres milions de parats. A Bunyola?. No ho sé, però jo faig coa. Cap a ca s'es-pardenyer; tal vegada allà trobare qualcú de sa tropa o al manco contemplaré es vells. Mala llet, tercera edat, homenatge a la vellesa. Sé'n riuen. Cent duros i una ensaïmada. Gràcies!. Només en veig dos; sa fresca els fa sortir tard.

Faré un copí. S'Ultima Hora, Diari de Mallorca, i El Dia. Morta ferits i ses dignissimes.

Encara passeig ses peganyes i ses sabates foradades. Es quart "ducados" d'es dia. - Me dones foc?. Simpàtic, ni tan sols per mistos. Tot té mal aspecte!.

Va déu quin fred!. Hi deu haver pleno. Digníssimes autoritats i "el señor secretario". Arribaré fins Es Central, al manco mos passatjerem. No els hauria de trobar tots plegats. Fan por.

+ Bon dia Rafel.

Fària a sa boca i ordre públic a sa cintura. A més a més brusquetja. Un dona corr escapada a cercar es metge. Després es dinar i després Falcon Crest. Merda!.

Si no fos per lo content que vaig per sa vida, no sé que seria de jo. En Pau m'ofereix un "marlboro". Sempre s'agraeix!. Un "marlboro", sa foganya.... Què més pot desitjar un home?.

Donem. Ses al. lletes de Bunyola: "Garrasoa, Alaska y amor mio yo te quiero". Però no te dolien. i sinó ja parlen de festes. Hi ha que veure!.

- Si ma mare, ja ho sé. Bona començaré a pintar ses persianes.

Un bon arròs i silenci. Això és una familia com Déu mana.

- Sabeu qui és mort....

Un cafè. Cafè, bon dolç i truc. Es truc és l'únic a lo que no se pot renunciar a n'aquesta vida ... Tot lo altre, merda!.

- Lluís.

- Envit.

- Ben dit.

- Lluís, Lluïset... Un cafè!

Quedam es desenfeinats/descafeinats. Es diari. Altra vegada lo mateix. Fum, tabac... i un pet per acabar-ho d'enfitar. Quines porqueries enmig de tanta bondat!.

He d'anar a comprar es pa, que sino ma mare serà gros. Es tabac s'acaba i es menuts també.

- Eh!, me dones un xigarro?.

- Foc?.

Ni tan sols hi ha esclata-sangs, i damunt persianes!. Informatiu Balear. Ni balear ni informatiu, pareix que xerren es moro. Nines guapes i gent que no té res que dir!. Això se diu!. Panorama trau trenat i enmerdat.

Es bar buit. Se fa fosc. Toquen es rosari, au idò anam-hi totes!, missa, beates, es capellà i.... En Bartolo. Que davallà l'Esperit Sant i ho vegi!.

Pegaré un bot a Sa Peladora, al manco hi ha música. Sa plaça està buida. Es vells ja han aplegat.

- Una cervesa.

Cerveces, vodkas, amb taronja, bruce sprinting, ullots, mal de cap i ses canederes de Bunyola... Que va!, ses que vénen aquí són ses millors....

Haurien de tornar a fer una altra gran Pikada. Allò va ésser gros, tot déu cap a Orient. Aquets quadres, sí que tenen art. Com jo! De Bunyola "al sielo". Ja toquen de mort.

- Guillem, ja te pagaré, he acabat es menuts.

- Ja ho sé, demà ses persianes. Bona nit.

Quina vergonya robar tabac a mon pare. A on hem arribat!. Però es darrer que no falti!. Demà serà un altre dia. Persianes, portes, per porta sa de s'església. Toquen de mort, baül i semalers, i llàgrimes i mentides. Me duen a enterrar. Ni tan sols tenc tabac per fumar p'es camí. Mala - sort. Merda!.

P.M.E.S.

Ca S'espardenyer

SA PLAÇA

S. Estany

C/ SANT MATEU 11

De tertúlia amb

EL PARE COLOM

Parlarem amb Fra Miquel Colom: un dissabte del mes d'abril d'enguany al convent-col·legi dels Pares Franciscans d'Inca. Un indret inquer impregnat d'aires bunyolins: la placeta que formen els edificis del Convent està dedicada precisament a Fra Colom i just al primer replà de l'escala que mena al primer pis, un bust del nostre Pare Cerdà ens recorda que fou el fundador d'aquell casal franciscà. Un bust mutil·lat un mal dia en que se li despenjaren les ulleres. "Els allots, ja arriben per tot" comenta sorneguerament el Pare Colom.

La tertúlia amb aquest bunyolí franciscà arrelat a Inca des de fa prop de seixanta anys, no podia reduir-se al records de la seva infantesa viscuda a casa nostra: la seva personalitat com a ensenyant, com a filòleg i com a poeta havia de ser tractada, enc que fos de passada, de manera inexorable.

La memòria del Pare Colom casi fotogràfica, ens sembla prodigiosa tenint en compte els anys que té ("vaig amb el segle") i els que fa que no viu al poble; sobretot quan recorda llocs concrets, fins i tot dates. Es com si tengués perfectament gravat en els seus records el poble de Bunyola i els seus habitants de principis de segle.

¿QUE RECORDAU DE BUNYOLA?

- Ja fa molts d'anys que vaig partir: concretament dia 13 de juliol de 1913. Record que estàvem a Ca'n Pinet, allà dalt... Record com mon pare em duia al coll... De jovenet ja feinejava: anava per ca Mestre Antoni "Sapo" que feia de sabater i per Ca'n Beia que feia de ferrer. Més tard vaig arribar a Palma i feinejava a un bastaix. Record que hi daval·lavem amb el tren de Sóller que s'acabava d'inaugurar.

¿RECORDAU QUI VOS VA ENSENYAR A LLEGIR I ESCRIURE?

- Si, es Mestre Tous, un home simpàtic, una mica estrany que, amb mi, sempre se comportà de manera educada. Record que jo li duia llet a ca seva. No obstant ma mare també m'ajudava: ella sabia llegir i escriure. Escrivia en mallorquí, incorrecte, però ja en sabia. En canvi mon pare, que des de molt petit feia de pastor no en sabia.

Als tretze anys, el jove Miquel Colom d'aleshores, decideix ingressar a l'Orde Franciscana. Així recorda el despertar de la seva vocació religiosa:

- La meua vocació religiosa es va despertar després d'una "Missió" que es va fer a Bunyola l'any 1912 em sembla. Una "Missió" que va

canviar el poble, el va transformar completament. Es una cosa que vista des d'ara pareix mentida: gent que ben poc anava a confessarse, a partir d'aquí hi anà cada setmana. I a mumare li feia molta d'il·lusió que jo fos un missioner d'aquells. Però els Sagrats Cors tenien plé i vaig haver d'ingressar a Sant Francesc.

La seva tasca de franciscà i d'ensenyament l'ha dedicada per complet a la ciutat d'Inca.

- Grec que són casi 59 anys que som a Inca. Abans, però, el vint d'octubre de 1922 vaig anar a Africa i allà vaig estudiar un poc d'àrab que m'ajudà en l'estudi de Ramon Llull que després vaig ensenyar on ara és l'Escola de Comerç.

A la filologia Fra Colom ha dedicat nombroses hores d'estudi - que s'han traduït en altres tants d'articles publicats a diverses revistes especialitzades. Podríem dir que és una de les seves passions que ell, d'esperit profundament franciscà, reduiria a l'expressió no tan rotunda de que "és una matèria que m'ha atret sempre". Filològicament és autodidacta encara que reconegui que els contactes amb gent com Francesc de B. Moll, altres mestres i la lectura de revistes filològiques li han servit de mestratge.

¿QUIN TEMPS COL·LABORAREU AMB MOSSEN ALCOVER I FRANCESC DE B. MOLL EN L'ELABORACIO DEL DICCIONARI CATALA-VALENCIA-BALLEAR?

- No puc dir els anys perquè no me record, però la meua col·laboració no es dirigia exactament al Diccionari. Vaig col·laborar en un plec de mostra que es va fer abans que sortís el vertader "DICCIONARI". De tota manera col·laborava en el fitxer: classifiquem les fitxes que ens enviaven els distints col·laboradors, les corregíem.. Dos o tres anys em vaig dedicar a fer això. En aquestes fitxes Mossèn Alcover posava "A", En Moll una "M" i jo una "B" baix de cada article. Aleshores jo era un principiant. En Moll encara que fos més jove que jo, ja feia excursions amb Alcover per tot Catalunya, estava més parat que jo aleshores.

Davant una autoritat en la matèria com ell, no podien deixar de demanar-li què opinava de totes aquestes cartes que apareixen adesiara als diaris proclamant que el mallorquí no té res que veure amb el català.

- Això de defensar la nostra parla és una causa justa però malament gumentada: és gent que no en sap. Estimar la nostra modalitat de parlar és una bona cosa. A l'hora d'escriure un llibre, no obstant és lamentable que no hi hagi un

llenguatge comú i s'hauria d'arribar a això. Pens que s'hauria d'haver fet una espècie d'acadèmia entre totes les zones on es parla català: Catalunya, València, les Balears, la part francesa del català i l'Alguer. Resulta que el barceloní és el llenguatge que ha avançat més, s'ha modernitzat més, però això no vol dir que sigui el més autèntic: la nostra morfologia (concretament la manera de fer el verb) és molt més rica que la barcelonina. El seu llenguatge no és el més pur.

L'obra filològica culminant - del Pare Colom és sense cap dubte el Glossari General Lul·lià, un estudi en cinc volums que reuneix totes les paraules usades per Ramon Llull en les seves obres catalanes.

QUANTS D'ANYS FA QUE INICIAREU EL "GLOSSARI"?

- Vaig començar el mes de maig de 1941, però no sempre li he dedicat la mateixa intensitat de feina: l'ensenyament al col·legi m'ocupava molt de temps. Quan el vaig deixar, em vaig posar a redactar de manera més continuada.

UNA OBRA TAN COMPLEXA COM AQUESTA DEU HAVER TENGUT MOLTES DIFICULTATS A L'HORA DE LA PUBLICACIÓ.

- Sí, la intensitat de la feina em feia desconfiar de la seva publicació. Jo veia que havia de costar molts de doblers, perquè jo volia que es publicàs de manera semblant a com es feu el "Diccionari Català-Valencià-Balear", amb el mateix sistema, fins i tot m'he valgut d'ell a l'hora de les definicions. I això implicava moltes de proves d'impremta, estar molt damunt, rectificar i modificar... i tot això són hores d'impremta que costen molt. Afortunadament, però, entre la Congregació Franciscana i l'Editorial Moll aconseguírem tirar endavant.

Es obvi dir que al Pare Colom la figura de Ramon Llull i la seva obra li han interessat sempre, el mateix Glossari és una prova més que significativa. Li comentem que Ramon Llull per als mallorquins segueix essent un desconegut, que a l'estranger el coneixen a ell i a les seves obres molt millor que no nosaltres.

A Espanya, de cultura, anam molt baixets. Referent al lul·liisme, si mires la bibliografia de qualsevol publicació d'aquest tema, veus que molts noms són estran-

gers. I Mallorca no és l'excepció: falten lectors en general. Quantes cases hi ha que tenen obres de N'Alcover, d'En Costa? Qui llegeix el diari més enllà de les lletres grosses? Hi ha una competència imponent: televisió, vídeos... Els escriptors no poden viure de l'escriptura, en gran majoria.

La poesia és una de les matèries més tractades pel Pare Colom. Ens mostra els nou volums que ha publicat fins ara i l'original - del que serà el seu nou recull, "ENCARA NO". Poèticament es declara admirador de Gabriela Mistral i de tots els grans poetes mallorquins.

Repasant els seus reculls poètics un se'n dona compte de que predominen els sonets.

PER QUÈ EL SONET, PARE COLOM?

- Perquè em limita, és un motlle del qual no en pots sortir, m'obliga a dir concretament allò que vull dir, i això m'agrada. Els poetes joves ja no van de sonets: prefereixen aquesta "cosa subjectiva"....

Tota la seva producció poètica és en català excepte "A LIA" que el feu en castellà; encara que el pròleg sigui en català:

- Era el temps del Moviment i clar... De tota manera crec que hem d'usar la llengua que sabem i en la que ens sabem expressar. Hi ha escriptors que han usat una llengua distinta a la pròpia de la seva cultura i ho han fet prou bé. Jo estic content d'haver fet "A Lia".

Parla de la poesia mallorquina contemporània i pensa que hi ha hagut un bot massa gran entre la poesia de l'Escola Mallorquina i la poesia que es fa ara mateix.

- Sobre "ENCARA NO" li comentem que el tema de la mort ja tractat en "DARRERS BATECS" continua amb més intensitat.

- Jo pensava, quan escrivia "Darrers batecs", que efectivament seria el darrer llibre poètic que feria. Però com que el temps m'ha contradit i encara som viu, he titulat aquest poemari "Encara no", encara no m'ha arribat l'hora en una paraula. Respecte a la mort, la tracto tant perquè ja s'acosta. Hi pens i l'accepto com a cosa normal, que vendrà perquè així és la vida. No em fa por la mort.

Tot i sabent el seu caràcter - retret, no gens a favor de cenacles de cap mena, de la seva modèstia franciscana, no li podíem fugir sense que ens digués que li semblava la proposta de l'Ajuntament de declarar-lo Fill Il·lustre:

- No ho sé. Jo em prenc les coses amb molta de filosofia. No ho he cercat ni tampoc ho refusaré: si vos ha de donar gust a vobros, ho acceptaré.

i no solament ens dona gust, - sinó que és un deure del poble de Bunyola reconèixer a aquest "home not" (com diria Josep Pla) buenyolí tants d'esforços en favor de la cultura.

COL·LABORACIO

***

Me'n record que quan era jove, m'agradava molt llegir contes, novel·les i qualsevol llibre que trobava davant jo. Qualque vegada, ma mare em renyava perquè llegia a dins el llit i gastava massa llum, però tenia a que semblar, perquè ella em guanyava: jo encara no havia llegit mig llibre i ella ja l'havia acabat. A vegades, supòs que per excusar-se de la seva renyada, li "fogia" que ella, quan era jove, perquè ma mare no se'n adonàs, posava un pedaç a la retxillera de la porta i així no li veia la claror de la llum.

Quan a l'escola estudiàvem la lliçó d'Història d'Espanya, ella, a cada personatge, em donava tota classe de detalls de la seva vida i carrera perquè els havia llegit quasi tots. Si cap vegada anava al cinema a veure una pel·lícula feta damunt una novel·la o fet històric, sempre deia lo mateix: "és molt més bona llegida".

Un amic dels meus pares tenia un fill a Amèrica, i quan venia a ca nostra, tot content per lo que li contava, deia a ma mare que la llegís, però en veu alta, perquè passava gust de sentir-la, com si ho visqués.

Un dia me'n duia un llibre de la Biblioteca Parroquial i em digueren que era "P.M." (del P. Coloma.). Jo vaig dir que era per ma mare, que estava malalta, i un home que estava al devora, em demanà el seu nom, li vaig dir i em contestà: "Ara veig qui és aquesta dona que està tantes vegades a puntada a la Biblioteca de la Casa de la Vila".

Ma mare m'havia dit que de la Sala havia llegit tant i tant, fins i tot les obres de teatre - que hi havia: Shakespeare, Molière, Dumas, etc, però aquelles paraules dites per aquell home em varen parèixer un honor. Ma mare, que no tenia cap tretensió ni una en el vestir o anar mudada, ni en res - que no fos ca nostra, la terra o els animals, era de les dones que sabien llegir un bon llibre, Me'n vaig dur el llibre per ella amb una satisfacció i unes ganes de contar-li lo que aquell home havia dit!. Ja no ho vaig poder fer, perquè aquell dia mateix va morir. Quan veig i mir els seus nêts i nêtes, pens que estaria, o està allà on és, molt contenta de veure que entre ells n'hi ha que li assemblen.

Si he escrit això, és perquè pens que a Bunyola fa seixanta anys, sense parèixer-ho, hi havia dones que com ma mare, sembraven la bona llavor de llegir. La cultura del poble no es fa en un dia, ni en un any, sino poc a poc, per això admir a tots els que fan la feina de difondre la cultura i els llibres, com la Biblioteca i la vostra revista. Voïdria dir a tots que ens animàssim...endavant!.

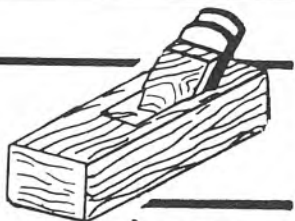
F.C.

***

JOAN

FUSTERIA MECÀNICA

Fusteria en general - Mobles de Cuina

Particular:
C/. Aigua, 8

C/. Estació, s/n
Tel. 61 34 31
BUNYOLA

Floristeria

Es Cossiòl

MERCAT, 10

Les nostres entitats culturals.

3. LA BIBLIOTECA PARROQUIAL

La Biblioteca Parroquial neix a rel de l'acollida que tengué la distribució d'unes revistes que es compraven per a fomentar la lectura a un preu módic.

Era l'any 1.957 i la gent, per falta de medis o d'estímul, llegia poc. Només compraven un llibre o una revista si qualque vegada anaven a Ciutat. Per això s'adquiriren uns quans exemplars de revistes, entre les que hi figuraven "El Cultivador Moderno", "Actualidad Española" i "Selecciones del Reader's Digest".

Aquestes revistes se repartien per les cases del poble. Els interessats s'hi abonaven, pagant uns sis reials, i cada setmana triaven un títol diferent.

En vista de l'èxit que obtingué aquesta activitat, i per iniciativa de Don Joan Cirer, juntament amb un grup de joves, d'entre ells en Miquel Colom, que encara avui s'en encarrega, es pensà en organitzar una Biblioteca Parroquial.

Per acondicionar la Biblioteca a l'antiga Sala Parroquial, sense aterracar, s'adquiriren les estanteries de Ca na Maria Venda, l'antiga apotecaria de Bunyola. Més tard es comprà també l'estanteria "de botelles" del Cafè de Can Pere Sec.

S'aconseguien uns quatre-cents llibres entre el centenar que s'havia comprat i els que foren regalats. Més envant, per poder disposar de nous títols, la Biblioteca de San Juan Bosco, de Ciutat, n'arrendava una trentena cada mes.

Per treure llibres, era necessari esser soci i es pagaven tres pesetes mensuals. Aquesta primera Biblioteca tengué set anys de vida, fins que l'any 1.965 concluí la seva activitat. Els principals factors foren l'inici de les obres de la Sala Parroquial i el que des de feia dos anys funcionava a l'Ajuntament la Biblioteca Municipal, que

durà dos anys més. Així i tot podem pensar en altres causes si llegim la nota inclosa a la fi del primer llibre de caixa de la Biblioteca:

"Cerramos la Biblioteca Parroquial por despachar pocos libros a causa de que la gente prefiere mirar la televisión. Buñola, Marzo de 1965".

Passaren vuit anys, fins que l'any 1975, un grup d'al·lotes i al·lots, amb l'ajuda del vicari Nadal Trías, s'animaren a emprendre de bell nou la tasca. Després de molts d'esforços el dissabte 5 d'Agost s'obrí la Biblioteca Parroquial al Convent de les Monjes, amb una estanteria i tres-cents tretze llibres, uns de la primitiva Biblioteca i altres cedits per les monjes. Durant el primer any hi hagué també llibres en venda.

Un dels problemes més greus fou l'economia. Es demanà ajuda als lectors i es feien donatius anònims a una bústia. N'hi hagué un de 1.000 pessetes durant molt de mesos. Es reberen també les ajudes de l'Ajuntament, la Cooperativa i les entitats bancàries.

Amb motiu de les obres realitzades al Convent, la Biblioteca hagué de canviar de lloc i s'ubicà als baixos de la Sala Parroquial, on es troba actualment.

El fons bibliogràfic s'ha anat ampliant amb noves adquisicions, donacions particulars i la cesió de llibres per part de l'Ajuntament; entre ells l'Enciclopèdia Espasa Calpe i la Gran Enciclopèdia Catalana. També els Benedictins de Binicanel·la regalaron uns quatre-cents llibres quan deixaren el Monestir.

Actualment, la Biblioteca disposa de 3.420 llibres, que s'han llegit 9.615 vegades. Com a dada curiosa cal dir que hi ha uns llibres d'èpoques passades, prou interessants, i que poca gent coneix. Daten dels segles XVIII i XIX i la majoria són tractats de Me-

dicina, Cirurgia, Farmàcia, Química, Física i Botànica. El més antic data del 1.723: Reflexiones Anticólicas, Experimentos Médico-Prácticos Chymico-Galénicos. Quinta Esencia de los remedios contra la Cólica epidemia-endemia y respuesta a la breve reflexión y crisis médica que sobre el dolor Cólico sacó a la luz el Doctor Don Vicente Boynia, médico de la Corte. Del Doctor Don Francisco Suárez de Ribera (Editat a Madrid).

☆☆☆☆

CA'S BOLLETI

DROGUERIA, FERRETERIA, SABATERIA I ARTICLES VARIS

C. MAJOR 19

TOMEU MATEU

fusteria mecànica

FUSTERIA EN GENERAL - MOBLES DE CUINA

C/. Estació, 21 Tel. 613831 BUNYOLA

MINISTERIO DE CULTURA

2889 *ORDEN de 13 de diciembre de 1985, por la que se convoca el Premio Internacional para Jóvenes Investigadores de la Naturaleza, 1986.*

Ilmos. Sres.: El Instituto de la Juventud, con objeto de promover y estimular entre los jóvenes el interés por la Naturaleza, ha propuesto la convocatoria del Premio Internacional para Jóvenes Investigadores de la Naturaleza, 1986.

En su virtud, he tenido a bien disponer:

Artículo 1.º Se convoca el Premio Internacional para Jóvenes Investigadores de la Naturaleza, 1986, que se regirá por las bases anexas a esta Orden.

Art. 2.º El gasto correspondiente a esta convocatoria será sufragado con cargo a los Presupuestos del Instituto de la Juventud.

Art. 3.º El Instituto de la Juventud adoptará las medidas oportunas para la adecuada ejecución de lo dispuesto en esta Orden.

Lo que comunico a VV. II. para su conocimiento y efectos.
Madrid, 13 de diciembre de 1985.

SOLANA MADARIAGA

Ilmos. Sres. Subsecretario y Director general del Instituto de la Juventud.

ANEXO QUE SE CITA

Bases del Premio Internacional para Jóvenes Investigadores de la Naturaleza 1986

Primera.—Podrán tomar parte en la convocatoria de este Premio, los jóvenes de cualquier nacionalidad que lo deseen, en edades comprendidas entre quince y veintitrés años cumplidos antes del 31 de diciembre de 1986.

Segunda.—Los trabajos versarán sobre el tema «Medio Rural»: Culturas tradicionales y conservación de la naturaleza ante la ampliación de la Comunidad Económica Europea.

Tercera.—Los trabajos que se presenten deben ser originales e inéditos, redactados en cualquiera de las lenguas españolas, en inglés o en francés.

El Jurado valorará, de forma especial, los trabajos que supongan el estudio, experimentación y observación personal de los autores.

Cuarta.—Los participantes deberán remitir cinco ejemplares mecanografiados de cada trabajo al Instituto de la Juventud, calle José Ortega y Gasset, 71, Madrid 28006 (España), pudiendo presentarlos directamente en el Registro General del Instituto o por cualquiera de las formas que establece la Ley de Procedimiento Administrativo.

En todo caso, se acompañará fotocopia del carnet de identidad u otro documento oficial que acredite la edad e identidad de los participantes, así como el formulario que figura al final de estas bases, debidamente cumplimentado.

El plazo de presentación de trabajos terminará el día 15 de octubre de 1986.

Los no residentes en España, podrán remitir sus trabajos al Instituto de la Juventud, directamente o a través de las representaciones diplomáticas o consulares españolas correspondientes. En tal caso, la fecha de entrada en el Registro receptor ha de ser anterior al 16 de octubre de 1986.

Quinta.—El Jurado, cuya composición se hará pública mediante Resolución del Instituto de la Juventud, otorgará los siguientes premios:

Primer premio: Diploma y 750.000 pesetas.

Segundo premio: Diploma y 500.000 pesetas.

Tercer premio: Diploma y 250.000 pesetas.

También podrán concederse cinco accésits de 100.000 pesetas cada uno, que se entregarán en material cultural o de investigación.

Asimismo, los autores españoles cuyos trabajos, a juicio del Jurado, tengan suficiente calidad y en un máximo de 25, serán invitados por el Instituto de la Juventud a participar, con los gastos pagados, en un curso de quince días de duración sobre técnicas de investigación en la naturaleza, organizado por el propio Instituto, durante el año 1987, en lugar y fechas que se determinarán.

Sexta.—El fallo del Jurado será inapelable y se emitirá antes del día 23 de diciembre de 1986. Su publicación en el «Boletín Oficial del Estado» se hará mediante Resolución del Instituto de la Juventud.

Séptima.—Los trabajos premiados quedarán en propiedad del Instituto de la Juventud, que se reserva el derecho de su publicación y serán devueltos los restantes a sus respectivos autores.

Formulario Premio Internacional para Jóvenes Investigadores de la Naturaleza 1986

Apellidos: .....
Nombre: .....
Dirección: ..... Teléfono: .....
Población: ..... Provincia: .....
País: .....
Lugar y fecha de nacimiento: .....
Estudios cursados: .....
Centro donde los ha cursado: .....
Estudios que cursa actualmente: .....
Centro donde los cursó: .....
Trabaja o realiza prácticas en algún Centro?: .....
Novedades más destacadas que, en opinión del concursante, aporta el trabajo presentado: .....

(Firma)

SA BOTIGUETA

fusteria mecànica

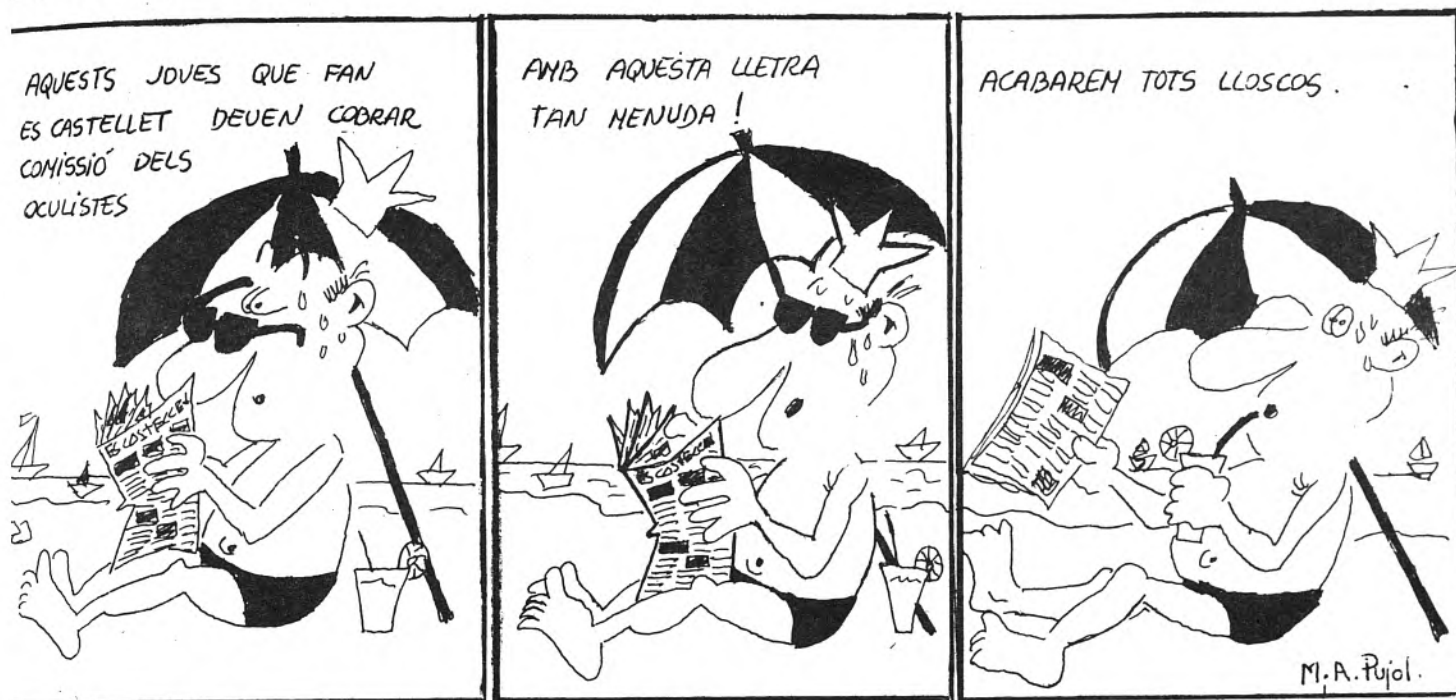
FRANCISCO YUSTE

mobles de cuina-decoració

PASSEIG ANTONI ESTARELLES 11 T-EL. 613499

El rei QUET

CARTES DEL LECTOR

Des del mateix dia del part, en què el Castellet es tornà passejar per les nostres cases es senten adesiara comentaris orfes sobre la politització de la revista. Política bruta! exclamen els pares dels comentaris - orfes, assedegats de poder, àvids d'ésser, nostàlgics de l'ahir, que no veuen més que, posades les seves pròpies cucales, allò que volen veure i fer veu-

re. Semblaria molt més net que els pares, desvergonyits de tot fessin us de la pròpia revista, d'aquest mateix apartat "Cartes del Lector", signant clarament de qui sortien tals blasfèmies. Ells sí, són política bruta!.

Jaume R.C.

Es Forn

ESPECIALITAT EN ENSAIMADES

**deliciosos
productos**

007

JUAN CABOT BRUNET

Calle 16 de Julio - Naves Serman, 1 - 20
Teléfono 29 41 17

Polígono La Victoria
PALMA DE MALLORCA

perruqueria

CA'N TONI

C/ SANT PERE 8

carnisseria i comestibles

Guillem i M. Carmen

RECTOR MARROIG, 10 • PASSEIG A. ESTARELLES S/N

BAR PARIS

REFRANYER

No per sabut cal eludir-ho: el refranyer nostre n'és una font d'autèntica cultura popular. L'estudi de les sentències que al refranyer s'hi recopilen, suposen saturar-se'n, sens dubte, de curiosíssims coneixements i peculiaritats, especialment de caire rural.

Tresor de sapiència de gran varietat i per tant de temes d'una diversitat extraordinària.

S'imposa idò fer-ne una recopilació que arreglegui ben determinades branques, per així facilitar la labor de triar-ne el tema que més agradi o apassioni.

Els refranys que venen a continuació formen part d'un recull d'uns tres-cents refranys, alfabeticament ordenats, que fan referència a receptes o remeis casolans per guarir malalties, així com tot quant està lligat amb la salut i els aliments.

A partir d'aquest número vos oferirem part d'aquest treball, que, com diu l'autor no "hauran estat cosa baldera i que pot ser siguin de profit per un estudi més complet, acurat i científic. Tot sia per la popularització de la Cultura nostra. Tant deixada de banda i prou mancada d'estima!"

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

- A bon bocí, bon glop de vi.
- A quaranta anys deixa't de bayns.
- A malalt que ha de viure l'aigua li és medecina.
- Aigua fresca fa bon ull.
- Allà on no hi ha pa no hi ha pau.
- Amagau el pa que ve la gana.
- Allà on no hi ha pa tothom té raó.
- A nou mal nou remei.
- A cap dona apura mal que als nous mesos es cura.
- A l'home metge li cal, al bou menescal.
- A prendre mal s'hi és a temps.
- Al delicat, poc mal i ben lligat.
- A cop calent, el mal no es sent.
- A picada d'escorpí, no hi és a temps l'extremunció.
- Amb un gerro de vi bò, tothom es posa bò.
- Arrel de falguera mascle, contra els cucs fa miracles.
- A l'encostipat, got de vi colmat.
- Aire, sol, all i llimona, poca feina al metge dona.
- A vegades és pitjor el remei que la malaltia.
- Al metge, confessor i lletrat, parlar-hi clar.
- Amb un tragueta de vi bo, el malalt es posa bo.
- A pa dur, dent agut.
- All en dejú remei segur.
- A bona son, no hi ha llit dur.

FERRAN MORA GAYA.

Supermercat SPAR
varietat d'articles

G. OUEGLES ESTARENELLES • M. COLOM BOSCH

C/ MESTRE COLOM 12 TLF. 613178

Comercial Bunyola

ELECTRODOMÈSTICS • VENDA D'ARTICLES EN GENERAL

C/ MARE DE DÉU DE LES NEUS 11. TLF 615038

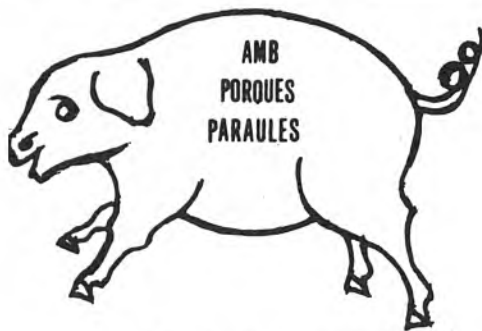
carnisseria **A. Dols**
sa plaça

peixeteria MALLORCA

PEIX FRESC, CONGELAT I MARISC

ES MERCAT

- Bona és la nova manera de senyalitzar "punta negra" del tràfic. De l'hora enca que deixaren aquell cotxe amb sos davants passats a sa costa de s'estació, enllà no hi ha hagut més neeples. Seria bo que tot es senyalitzas amb imatges reals per recordar-nos els perill: així un gat davant cada bar ens recordaria el perill del beure. Un home cansat en el lloc de treball per així procurar no cansar-nos. Un home atupat a l'entrada del fútbol evitaria enfrontaments amb l'equip visitant. Una al.lota embaraçada que es passetjäs per Son Serra ens recordaria de posar la marxa enrera a punt, i fer ses feines amb ses eines, etc, etc.

- ¿Quin motiu hi ha perquè s'hagin posat ventiladors a l'església?

a) evitar "escotes" i mànigues generoses.

b) fer tornar susar es "manguitos" i es vels.

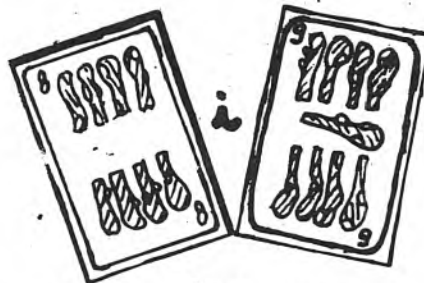
c) produir costipols i repartir-se una comissió amb se boti cari.

e) oferir un nou entranament a aquells que es temps de sa missa compten ses rajones o estudien es sòtil.

f) que assistesqui més gent als actes litúrgics.

Marcau amb una X la resposta que cregueu correcta.

Això és una de les preguntes del test per oposicions a escolà que cada any es fan després de les primeres comunions.

i cartes que no lliquen.

- No pareix molt normal que una revista que sur sovint i es diu de les Balears estigui tota feta en castellà (manco es nom) i damunt tracti en tons despectius a la premsa forana.

- Per a mi es deuen equivocar, allarguen ses voravies fora d'es poble i encara a molts de carrers de la vila n'hi ha que pareixen camins de cabra.

- Amb tots es doblers de publicitat que gastaren el partits polítics a Bunyola (i que tanmateix no serveixen per a res) ho haguessin fet millor comprant una màquina d'escriure nova a n'ES CASTELLET, o ajudar amb les despeses del camp de fútbol nou o subvencionar els llibres de text d'es curs qui ve...

humor

- Un home va anar a n'es barber per a afeitar-se. Justament es barber, per una d'aquelles coses que mai se saben, va fer s'espuma una mica clareta, i que va ensabonar sa cara d'es client en va regalimar p'es coll, per davall sa camisa, i per avall per avall fins un pam més avall que sa guixa. Aquell home, un poc el terat, va demanar:

- Mestre, i per on feis començar afeitar?

- Potrei!. Per tot on hi hagi sabonera, respongué el barber.

Amb això es que havia d'esser afeitat se va posar ses mans all on convenia, s'aixecà de sa cadira i més blanc que s'enblanquina va exclamar: - No mestre!. Ses colloneres no importa les m'afet teu.

col·labora amb:
es castellet

saló de
perruqueria
Marilena

PASSEIG A. ESTARELLES, 30
Tlf. 613283

la millor exposició de Mallorca en

RAJOLS
i
PAVIMENTS

Exposició: c/Balanguera 15, tlf. 450653-450712
Magatzem: c/Poima 9-A, tlf. 207811. Polg. La Paz

noticiari

Nit del dia 14 a 15 de juny.

En Pedro Rosselló amb el seu Ford XR2 i En Miquel Estarelles Cabot, participaren en el "Rally V criterium TR Casino de Mallorca". En Pedro com a pilot i En Miquel de copilot. Així com a la passada carrera del Puig Major - no hi va haver sort (En Pedro va haver d'abandonar quan el seu cotxe va sortir de la carretera a una curva) en aquesta ocasió - va ésser ben diferent: conseguiren aguantar tota la carrera, que ja és dir molt, i quedar segons en el seu grup, entrant darrera el Ford Festa d'En Adolfo Triap i Alicia Bennasser.

Hem de dir, pels qui no ho saben que aquesta carrera és una de les més importants que es fan a Mallorca i és puntuable pel campionat de Les Balears; des de aquesta revista volem donar l'enhorabona a En Pedro i a En Miquel i convidam a tothom que els animi i recolzi ja que segurament - en poc temps tendrem uns campions en carreres de cotxes.

Corpus dia 29.

Tot lo dia va fer un temps - propi d'hivern, a un parell de carrers enramellaren per si sortia la processó, però sa brusca no ho va permetre, així que es - va fer per dins l'església.

La campanya electoral a Bunyola va ésser molt renouera per part dels partits, però com ja es va deixar entreveure a la campanya del referendun de l'OTAN els "mitins", actes polítics, - actes públics o com ho volgeu anomenar, no aixecaren l'interés

o curiositat dels electors. En passades ocasions sí que havien omplit els locals on es celebraven aquests actes.

Eleccions Consell Escolar.
24 d'abril.

Els alumnes elegits foren:

Angel Cirer Cavaller de Palmanyola i Susana Figuera de Prado, també de Palmanyola.

Els pares:

Guillem Pericàs Colom, Joan Bestard Cabot, Pere Riera Fiol, tots ells de Bunyola.

El dia 5 de juny, se celebren les eleccions per a director, sortí elegit D. Bernat Castellet Quetgles, amb 10 vots a favor i 1 en blanc.

llegeix:

 **es
castellet**

MOSTRA COLLECTIVA D'ART

Aquests darrers dies ha tingut lloc a la Sala Parroquial, la "II Mostra Collectiva d'Art" per aficionats. S'han abarcat temes tan dispersos com la pintura a l'oli, ceràmica, dibuix a tinta, gravat a miralls, fusta ...

Des de la redacció volem felicitar a tots els participants que han enriquit la mostra amb les seves obres i donar una empenta perquè segueixin fent camí. És evident que aquesta exposició no pretén mostrar-nos luxuriosament les seves obres, sinó promoure l'art, encoratjar a tots els artistes - tendres perquè participin més a les successives mostres i oferir-nos les petites passes dels qui, ben segur, demà seran artistes - consagrats. Tant de debò!

Processó del Corpus de no
fa massa anys, però així i tot
ben diferent a les dels anys
més recents. Ses bones costums
se van perdent!.

Aquesta és la quinta d'enguany!. Ves qui ho diria!.